

Nr 28.

Ankom till riksdagens kansli den 23 april 1917 kl. $\frac{1}{2}$ 1 e. m.

Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av väckt motion om upphävande av tullen å cement.

(1:a avd.)

Närvarande: herrar K. G. Karlsson, Nilsson i Bonarp, Ollas A. Ericsson, K. A. Nilson, Antonsson, Bäckström, Jacob Larsson, frih. Palmstierna, Jespersen, Röing, Jeansson i Kalmar, Rune, Jonsson i Hökhult, Danström, Forssman, Neess, Holmström, Johansson i Uppmälby och Uddenberg.

I en inom andra kammaren väckt, till bevillningsutskottet hänvisad motion nr 229 har herr *Eriksson* i Grängesberg hemställt, »att riksdagen måtte besluta borttaga tullen å cement».

Beträffande motiveringen för nämnda förslag får utskottet hänvisa till motionen.

Enligt gällande tulltaxa hänföres cement till rubriken nr 35, som upptager en tullsats av 60 öre per 100 kilogram och har följande lydelse.

Portlandcement, vanlig grå, vit eller färgad, omalen eller malen, samt slaggcement, trass och andra för byggnadsändamål använda cementsorter, emballagets vikt inberäknad.

Anm. Såsom cement tullbehandlas även varje till golvbeläggingsmaterial tjänlig blandning, innehållande en eller flera mineraliska beståndsdelar i form av pulver jämte sågspån eller dylikt.

I motiveringen till det föreliggande förslaget har erinrats om behandlingen i bevillningsutskottet av enahanda förslag vid 1912 års riksdag. Bevillningsutskottet, vars betänkande i ämnet (nr 32) av båda kamrarna godkändes, anförde bland annat — efter att hava erinrat att nedsättningar i priset å cement förekommit såväl 1911 som 1912 — att utskottet, till följd av meddelanden från cementindustriens målsmän, hade grundade skäl att uttala sin förvissning därom, att ytterligare

Bihang till riksdagens protokoll 1917. 7 saml. 21 häft. (Nr 28.)

nedsättning med 30 öre per fat skulle äga rum, så snart normala förhållanden återinträtt på kolmarknaden och senast den 1 januari 1913, och att, i den mån förbrukningen av cement inom landet avsevärt ökades och oförutsedda omständigheter icke lade hinder i vägen därför, ytterligare prissänkningar skulle vidtagas ävensom att man skulle låta sig angeläget vara att så ordna försäljningsförhållandena, att prissänkningarna verkligen komme den cementförbrukande allmänheten till godo. 1912 års bevillningsutskott anförde vidare, att, då det med motionen avsedda ändamålet, nämligen att inom landet erhålla lägre cementpriser, sålunda vunnes utan tullens borttagande eller nedsättning och då riksdagen varje år hade i sin hand att, om de förutsättningar, under vilka utskottet tagit ståndpunkt till frågan, icke realiserades, vidtaga ändring av tullsatsen, utskottet ansett sig för det dåvarande böra avstyrka den av motionären föreslagna åtgärden.

Vid behandlingen av den nu förevarande motionen har bevillningsutskottet av ordföranden i styrelsen för svenska cementförsäljningsaktiebolaget begärt redogörelse för, i vad mån de i utskottets betänkande år 1912 antydda utfästelserna fullgjorts, och har utskottet sedermera från nämnde ordförande mottagit en skrivelse, i vilken meddelats, att den utlovade sänkningen av cementpriset med 30 öre per fat för hela landet utan något undantag vidtagits från ingången av år 1913 samt att de sålunda nedsatta priserna därefter tillämpats utan ändring till den 11 februari 1915 med det undantag allenast, att bolaget i följd av den genom krigsutbrottet föranledda nervositeten den 5 augusti 1914 infört en prishöjning av 1 krona per fat, vilken höjning emellertid fullständigt borttagits den 20 i sistnämnda månad. Ifråga om de åtgärder, bolaget vidtagit i syfte att nedbringa mellanhandsvinsten å cement, har i skrivelsen upplysts, att bolaget från år 1912 dels åtagit sig, i den mån sådant ifrågasatts, direkta leveranser till statens verk samt kommuner, dels i väsentligt större utsträckning än tidigare verkställt direkta försäljningar till större förbrukare, dels antagit nya försäljare såväl å nya platser som å platser, där bolaget tidigare varit representerat, och dels på flerahanda sätt sökt att kontrollera cementhandeln och begränsa vinsten å densamma, i den mån den kunnat anses oskäligen.

Utskottet har vidare inhämtat, att mellan statens industrikommissions arbetsutskott och svenska cementförsäljningsaktiebolaget numera träffats avtal angående reglering av cementpriset inom landet. Rörande detta avtal har bevillningsutskottet från nämnda arbetsutskott mottagit följande meddelande:

»Genom avtal med statens industrikommissions arbetsutskott den 17 april 1917 har svenska cementförsäljningsaktiebolaget förbundit sig att tillsviðare hålla vissa priser å cement inom landet. Dessa priser äro baserade på fixa grundpriser, olika för olika orter i Sverige, och beräknade efter ett relativt lågt kolpris. Till dessa grundpriser är bolaget berättigat att tillägga vad som efter en av arbetsutskottet fastställd glidande skala kan vid varje olika prisläge å stenkøl anses skäligt för att motsvara de verkliga kostnaderna för till cementets bränning använda stenkøl. Arbetsutskottet äger att i varje särskilt fall, då så påkallas, kontrollera om cementpris blivit rätt beräknat med hänsyn till bolagets åtaganden. Utfästelsen är beträffande grundpriser och den glidande skalan för pristilläggen av konfidentiell art.»

Vid behandlingen av de motioner om upphävande av vissa tullsatser, vilka väckts vid innevarande riksdag, har bevillningsutskottet, på sätt utskottet redan i sina betänkanden nr 21 och 24 angivit, utgått från den uppfattningen, att under nu rådande extraordinära förhållanden ändringar i gällande tulltaxa icke böra vidtagas, där icke i undantagsfall sådana skäl kunna förebringas, som ställa utom allt tvivel, att förändringen är under alla omständigheter påkallad.

Vad utskottet, på sätt den ovan lämnade redogörelsen utvisar, inhämtat rörande prissättningen å cement under tiden efter avgivandet av 1912 års bevillningsutskotts förut nämnda betänkande giver icke, såvitt utskottet kunnat finna, särskild anledning att för konsumentintressets betryggande för närvarande frångå den angivna grundsatsen.

På grund härav får utskottet hemställa,

att motionen II: 229 av herr Eriksson i Grängesberg, om upphävande av tullen å cement, icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 23 april 1917.

På bevillningsutskottets vägnar:

K. G. KARLSSON.

Reservation:

av herrar friherre *Palmstierna, Holmström, Johansson* i Uppmälby och *Uddenberg*.

*Utskottets
yttrande.*